

30. 8. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vládní návrh zákona o hromadných žalobách míří do Parlamentu ČR

Na svém jednání dne 16. srpna 2023 vláda projednala a schválila dva související předpisy, kterými se do českého právního řádu implementuje směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/1828 ze dne 25. listopadu 2020 o zástupných žalobách na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů (dále jen „směrnice o zástupných žalobách“).

Jedná se již o třetí pokus exekutivy zavést do českého právního řádu tzv. hromadné žaloby, předchozí dva neúspěšné návrhy byly předloženy do Poslanecké sněmovny ČR v letech 2020 a 2021.^[1] Schválený vládní návrh zákona se od svých předchůdců v řadě ohledů liší, základní legislativní východisko nicméně zůstává stejné. Hromadné řízení se navrhuje upravit ve zvláštním zákoně, přičemž obecný procesní kodex se má při projednávání hromadných žalob aplikovat podpůrně.

Balíček obsahuje dva navazující materiály. Většina pozornosti se tradičně upíná k návrhu zákona o hromadném občanském řízení soudním.^[2] Tento zákon usiluje o zavedení hromadného řízení v oblasti ochrany práv spotřebitelů na principu minimalistické transpozice směrnice o zástupných žalobách.

Celým návrhem se prolíná snaha zamezit riziku zneužívání hromadných žalob. Trend je zřejmý například z řešení otázky procesní legitimace. K podání hromadné žaloby budou totiž oprávněny pouze předem určené neziskové organizace, jejichž seznam povede Ministerstvo průmyslu a obchodu. Na rozdíl od předchozích pokusů dále zákon nepočítá s opt-out modelem řízení, neboť se spotřebitelé do hromadného řízení vždy budou muset aktivně přihlašovat (opt-in). K tomu, aby mohlo být hromadné řízení vedeno, se jich přitom musí přihlásit alespoň 20.

Obava před nekalým podáváním hromadných žalob nakonec zvítězila i při posouzení dvou variant limitu odměny, které byly vládě předloženy k finálnímu rozhodnutí. Vláda na svém jednání zvolila variantu č. I, což znamená, že nezisková organizace bude moci pro případ úspěchu ve věci požadovat odměnu do výše 5 % z přiznaného plnění.^[3]

Ve srovnání s verzí, která byla postoupena v dubnu na vládu po úpravách v meziresortním připomínkovém řízení, došlo v návaznosti na doporučení Legislativní rady vlády v návrhu zákona k několika výraznějším věcným změnám. Vládní verze například připouští konkurenci hromadných žalob ve sporu o práva jedné skupiny spotřebitelů nebo blíže specifikuje petit hromadné žaloby a jeho vztah k přihláškám jednotlivých spotřebitelů. Zákon rovněž zavádí možnost zpětvzetí přihlášky, pokud spotřebitel nesouhlasí se zněním soudního smíru. Za nikoliv věcnou ale viditelnou změnu lze konečně považovat úpravu v názvu zákona, kdy dosavadní označení „zákon o hromadném řízení“ bylo nahrazeno novým názvem „zákon o hromadném občanském řízení soudním“.

Současně s hromadnými žalobami poslala vláda do Poslanecké sněmovny i návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o hromadném občanském řízení soudním. Změnový zákon transponuje zbývající část směrnice o zástupných žalobách do již existujících právních předpisů. Mění například zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád nebo zákon č. [634/1992](#) Sb., o ochraně spotřebitele. Novela pokrývá dvě klíčové oblasti. Jednak novelizuje

občanský soudní řád, kam zavádí zvláštní pravidla pro řízení na ochranu kolektivních zájmů spotřebitelů, jednak do zákona o ochraně spotřebitele doplňuje podmínky a postup, za nichž se mohou neziskové subjekty ucházet o zápis do seznamu osob oprávněných podávat kolektivní žaloby.

Nyní se legislativní proces přesouvá do Parlamentu ČR. Poslanecká sněmovna se oběma návrhy bude zabývat pod čísly sněmovních tisků 523 a 524. Nezbyvá než upozornit na to, že zákonodárci by neměli s přijetím úpravy příliš otálet. Transpoziční lhůta k promítnutí směrnice totiž uplynula dne 25. prosince 2022 a ČR je tak s transpozicí již 8 měsíců v prodlení.

JUDr. Anežka Janoušková, Ph.D.

Autorka je vedoucí oddělení civilního práva procesního a insolvenční legislativy na Ministerstvu spravedlnosti a zároveň odbornou asistentkou na katedře občanského práva Právnické fakulty UK. Názory uvedené v článku jsou osobními názory autorky.

[1] Ve volebním období 2017-2021 šlo o sněmovní tisky 775 a 776, v probíhajícím volebním období byly tytéž předpisy předloženy jako sněmovní tisky 35 a 36. Ani v jednom případě neprošly do druhého čtení.

[2] Změna názvu vyplynula z doporučení Legislativní rady vlády.

[3] Druhou variantu odměny s limitem 0 až 25 % vláda nepodpořila.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)